

[Bertel Dahlgaard.]

at ændre rentefoden, når det her drejer sig om en forsøgslovgivning. Hverken det ærede medlem eller jeg aner noget om, hvorledes lån af den art vil blive modtaget; og af den modtagelse, de får, vil jo afhænge, hvilken rentesats man vil fastsætte, navnlig hvis man ønsker foreløbig at holde denne långivning inden for visse grænser.

Det er meget svært at diskutere dette problem på grundlag af de udtalelser, der er fremsat fra forskellig side, for i det ene øjeblik taler man om statens risiko i forbindelse dermed, og i det næste øjeblik taler man om de begunstigelser, som vil fremkomme for denne kreds af sparere. Skal vi ikke tage det ganske enkelt? Det, det drejer sig om her, er, at der er et vist antal mennesker her i Danmark — antallet er måske ikke så stort, som man skulle tro efter de samtaler, der foregår mand og mand imellem — der siger: det kan jo ikke betale sig at spare, for pengene bliver ingenting værd. Se, når man kan sige til disse mennesker: nu kan I i hvert tilfælde tegne disse obligationer, som sikrer jer ikke en opskruet rente som den, vi har i øjeblikket, men en rente, som man almindeligvis anser for en normal rente, og som sikrer jer, at I, når I skal have pengene tilbagebetalt, får lånets realværdi tilbage, ja, så er der givet de pågældende mennesker en garanti, som vil have den modsatte virkning af den, det ærede medlem talte om, nemlig at det skulle skade, at man udstedte den slags obligationer, dette, at der virkelig her i landet gives adgang til, at alle disse småsparere, hvis opsparing er så vigtig af mange grunde, ikke længere lever efter den maksime, som så mange her i landet mener det er gavnligt at fortælle dem: at det ikke kan betale sig at spare.

Så fremmaner man endvidere den tankegang, at hvis prisniveauet stadig stiger og der til sin tid skal udbetales et større beløb, vil det være en uretfærdighed over for andre mennesker. Denne tankegang er det mig meget svært at gå ind på. Var det ikke rigtigere at stille spørgsmålet på den måde: er det mere rimeligt, at staten skal tjene på en lånekontrakt på grund af pengenes forringelse, end at småsparerne sikres? Jeg kan ikke se, at der skulle være

større rimelighed i, at småsparerne her i landet skal tage tabet derved, end at staten skal tage det, d. v. s. hele samfundet, og jeg understreger igen, at efterhånden som en sådan lovgivning udvikles, vil der — som de to svenske professorer siger — blive en stadig større del af befolkningen, som vil være interesseret i at opretholde en fast pengeværdi.

Jeg er ked af at skulle sige det, men egentlig var den eneste bemærkning af saglig interesse i det ærede medlem hr. Martins tale hans henvisning til spørgsmålet om den målestok, der er indsat for pengenes værdi: det seneste før forfaldstiden af det statistiske departement udregnede detailpristal. Det er klart, at det er et spørgsmål, der kan rejses, om det er den rigtige målestok at indsætte, og det ærede medlem vil da også se, efterhånden som han arbejder sig igennem disse tykke værker, at der er forskellige tanker fremme om at skabe en målestok af anden karakter.

Jeg kan i øvrigt i denne forbindelse henvise til noget, der har fundet udtryk i det praktiske økonomiske liv i Sverige. Kooperativa Förbundet optog jo et indeksreguleret lån, vist i 1952, og da indsatte de i lånedokumentet en målestok svarende til den, der er indsat her, men så kom den rent teoretiske betragtning selvfølgelig frem: lad os nu sige, at til den tid — jeg husker ikke, hvor lang tid disse lån løb — udregnes der ikke et pristal. Det tog man så hensyn til ved at indsatte i lånedokumentet, at hvis udregningen af et pristal ophørte og grundlaget for de nuværende indeksberegninger undergik væsentlige ændringer, skulle omfanget af pengeværdiens forandring fastsættes af et nævn bestående af 5 medlemmer, et udset af det kongelige kommerskollegium, et af den kongelige socialstyrelse, et af den svenske landsorganisation, et af tjenestemændenes centralorganisation og et af Sveriges landbrugsforbund.

Det er en af de måder, hvorpå man kan sikre, at også långiverne kan være sikre på, at det, der er hensigten, nås. Der kan også tænkes andre muligheder.

Det ærede medlem hr. Martin fremsatte endelig den betragtning, at alene fremsættelsen af dette forslag skulle have gjort skade. Jeg tror, det ærede medlems fantasi er endnu mere lystig, end den plejer at